

تربیت جنسی

معیارها و مهارت‌ها

محمد عباسی‌نیا

www.ketab.ir

چاپ اول

عباسی نیا، محمد، ۱۳۳۵ -

تربیت جنسی: معیارها و مهارت‌ها / محمد عباسی نیا. - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۴۰۰.

۱۴۴ ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۲۸۸۵) (اخلاق و علوم تربیتی، تعلیم و تربیت)

ISBN 978-964-09-2268-2

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۱۴۳] - ۱۴۴؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. امور جنسی - آموزش به کودکان. ۲. کودکان و امور جنسی. ۳. کودکان - رفتار

جنسی. ۴. امور جنسی - آموزش به نوجوانان. ۵. نوجوانان - رفتار جنسی. الف. دفتر

تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۶۴۹/۴۵

HQ۵۵۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۷۴۲۵۰۲۸

۱۴۰

www.ketab.ir

■ موضوع: تعلیم و تربیت (اخلاق و علوم تربیتی)

■ گروه مخاطب: عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۸۸۵

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۷۶۶۹

پوشه کتاب

تربیت جنسی

معیارها و مهارت‌ها

• نویسنده: محمد عباسی‌نیا

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

• نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰ • شمارگان: ۵۰۰ • بها: ۲۷۰۰۰ تومان

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائی)، ص پ ۳۷۱۸۵/۹۱۷، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، فاکس: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۲۲۲۶

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (غرضه) ۱۳۰۰۰، عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر

♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸

♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲

♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۷۷۲۲۰۳۷۰

♦ فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • سرویراستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: زهرا صفری

• اصلاحات حروف نگاری: طاهره احسنی‌هما • صفحه‌آرایی: حسین محمدی

• نمونه‌خوانی: سیدعلی اصغر هاشمی‌نسب • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش

• مدیر گروه هنری: مسعود نجابتی • طراح جلد: علی یاراحمدی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری

• اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی

رئیس مؤسسه

محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	تعریف مفاهیم اصلی
۱۳	تعریف تربیت
۱۳	چیستی تربیت
۱۳	اهداف و وظایف تربیت
۱۴	عواملان تربیت
۱۵	تربیت جنسی
۱۷	نقش جنسیتی
۱۷	هویت جنسیتی
۲۳	ضرورت تربیت جنسی
۲۵	اهداف تربیت جنسی
۲۵	۱. رشد و تکامل فردی
۲۶	۲. ایجاد نسل سالم
۲۷	۳. ایجاد جامعه سالم
۲۹	اهمیت تربیت جنسی کودکان و نوجوانان در خانواده
۳۰	شیوه‌های تربیت جنسی کودکان
۳۳	کودک و پرسش‌های جنسی
۳۶	شرایط پاسخ‌گویی به پرسش‌های جنسی کودکان
۳۸	چگونگی پاسخ‌گویی به سؤالات جنسی کودکان
۴۳	مفهوم جنیست و تفاوت‌های دختر و پسر (زن و مرد)
۴۳	تفاوت‌های فیزیولوژیکی دختر و پسر (زن و مرد)

- ۴۶ تفاوت‌های جامعه‌پذیری پسرها و دخترها (مردان و زنان)
 ۴۸ تفاوت‌های دختر و پسر (زن و مرد) در حواس
 ۴۸ ۱. حس بینایی
 ۴۸ ۲. حس شنوایی
 ۴۹ ۳. حس بویایی
 ۴۹ ۴. حس لامسه
 ۵۰ تفاوت‌های دختر و پسر (زن و مرد) در عواطف و احساس
 ۵۲ عوامل مؤثر در تقویت تفاوت‌های بین زن و مرد
 ۵۲ الف) نگرش و نحوه برخورد والدین نسبت به جنسیت فرزندان
 ۵۲ ب) انتخاب اسباب‌بازی براساس جنسیت فرزندان
 ۵۴ ج) علل روان‌شناختی
 ۵۴ د) علل فرهنگی و اجتماعی
 ۵۵ ه) نقش برنامه‌های تلویزیون و رسانه‌ها در ایجاد تفاوت بین دو جنس
 ۵۷ نقش آموزش جنسی در تربیت جنسی
 ۶۰ والدین و «مراقبت جنسی» در حضور کودکان
 ۶۲ توصیه‌های عملی درباره مراقبت و تربیت جنسی کودکان
 ۶۳ رعایت پوشش مناسب در خانواده
 ۶۳ الف) پوشش والدین در حضور کودکان
 ۶۴ ب) پوشش کودکان در حضور دیگران
 ۶۷ راه‌های پیش‌گیری از انحرافات جنسی فرزندان
 ۶۷ الف) خودداری از دست‌زدن به عورت کودک
 ۶۷ ب) جداسازی رخت‌خواب کودکان
 ج) خودداری از بوسیدن و درآغوش گرفتن کودکان نامحرم، پس از
 ۶۸ سن معین
 ۷۰ د) مراقبت از بازی‌های کودکان
 ۷۱ آموزش‌های اولیه برای جلوگیری از سوءاستفاده جنسی کودکان
 ۷۱ مرحله ۱: معرفی اعضای بدن
 ۷۳ مرحله ۲: معرفی عملکرد اعضای بدن
 ۷۴ مرحله ۳: مفهوم خصوصی بودن
 ۷۵ مرحله ۴: معرفی اعضای خصوصی
 ۷۶ مرحله ۵: آموزش احساسات
 ۷۹ مرحله ۶: آشنایی با انواع تماس‌ها و لمس‌ها

مرحله ۷: آشنایی با رازهای خوب و بد.....	۸۲
مرحله ۸: آموزش قوانین امنیت جنسی بدن کودکان.....	۸۳
پاسخ به پرسش‌های والدین.....	۸۴
مسائل و تغییرات جنسی در سن بلوغ فرزندان.....	۸۹
تعریف بلوغ.....	۹۰
بلوغ دختران.....	۹۱
ترتیب تغییرات جسمی دخترها در دوران بلوغ.....	۹۳
مراحل بلوغ در دختران.....	۹۴
توصیه‌هایی برای دختران نوجوان در دوران بلوغ.....	۹۴
بلوغ پسران.....	۹۶
موانع اساسی در طرح مسائل جنسی بین فرزندان و والدین.....	۹۹
آموزش غیرمستقیم.....	۹۹
۱. نگهداری حیوانات در خانه.....	۱۰۰
۲. تولید گل و گیاه.....	۱۰۰
۳. ذکر داستان‌ها.....	۱۰۰
۴. ملاحظه وضع نوزادان.....	۱۰۰
۵. استفاده از فرصت‌ها.....	۱۰۱
آشنایی با خصوصیات جنسی کودکان و چگونگی مدیریت آن.....	۱۰۱
رشد هویت جنسی.....	۱۰۲
تأثیرات پوشش مادر بر رفتارهای پسر.....	۱۰۳
آسیب‌شناسی پوشش در خانواده.....	۱۰۷
نقش والدین در رفتارهای فرزندان.....	۱۰۸
مادر (زن) در تصور پسران.....	۱۰۹
پیشنهادهایی برای ارتباط درست با فرزندان.....	۱۱۰
تفاوت‌های روان‌شناختی دختران و پسران.....	۱۱۳
الف) دختران.....	۱۱۳
ب) پسران.....	۱۱۴
توصیه‌هایی برای تربیت فرزندان باحیا.....	۱۱۵
موارد مؤثر در باحیاشدن فرزندان.....	۱۱۵

مقدمه

تربیت جنسی فرزندان ناگهانی شروع نمی‌شود، بلکه والدین می‌بایست از دوران کودکی، تربیت جنسی فرزند خود را آغاز کنند و بدانند که چگونه به تناسب سن فرزند خود به سؤالات جنسی وی پاسخ دهند، که این آگاهی بخشی و تربیت فرزند در هر سن، متفاوت است. برای نمونه، والدین ممکن است کودک دو یا سه ساله‌ای داشته باشند، که مراقبت‌های خاص خود را لازم دارد. کودک در این سن متوجه بدن خود و تفاوت‌های جنسیتی می‌شود و این توجه، باعث می‌شود کودک در مورد بدن خود، کنج‌کاوی‌هایی داشته باشد، و والدین باید مراقب این کنج‌کاوی‌های بیش از حد او باشند. گاهی کودک پرسش‌هایی دربارهٔ چگونگی متولد شدن خود می‌کند و پاسخ والدین نباید بیشتر از نیاز کودک و آنچه می‌داند باشد. برای پاسخ‌دهی به سؤال کودک، ابتدا باید دانست که این پرسش، چرا و چگونه در ذهن او شکل گرفته و کودک چه اطلاعاتی در این زمینه دارد و بایستی براساس دانسته‌هایش به او جواب داده شود.

البته این قضیه، فرهنگی است و نسبت به فرهنگ هر جامعه و خانواده، نحوهٔ پاسخ‌دهی و آشنایی کودک و نوجوان با مسائل جنسی، متفاوت است. معمولاً در فرهنگ جامعهٔ ما، نوجوانان اطلاعات خود در خصوص بلوغ و مسائل جنسی را از منابعی غیر از

والدین، نظیر دوستان و رسانه‌هایی چون اینترنت و... کسب می‌کنند و متأسفانه منابع رسمی برای اطلاع‌رسانی در این باره غفلت کرده‌اند. وقتی نوجوان در مورد مسائل جنسیت از والدین خود پرسش‌هایی می‌کند، والدین باید با ظرافت با این موضوع کنار آمده و به انکار سؤالات آن‌ها نپردازند. گاهی والدین ترجیح می‌دهند تمام مسائل را هنگام ازدواج فرزندشان مطرح کنند، اما اگر با برنامه‌ریزی درست و بلندمدت، اطلاعاتی را آرام‌آرام و به تناسب سن فرزندشان، درخصوص بلوغ و مسائل جنسی در اختیار آن‌ها قرار دهند، از بروز بسیاری از مشکلات رفتاری و اختلالات جنسی جلوگیری خواهند کرد.

نکته بسیار مهم این‌که، والدین و معلمان باید گام‌به‌گام با بچه‌ها بزرگ شوند و بین اطلاعاتی که درخصوص مسائل جنسی در اختیار کودک سه‌ساله قرار می‌دهند با اطلاعاتی که در این باره در اختیار فرزند سیزده‌ساله‌شان قرار می‌دهند تمایز و تفاوت قائل شوند. از سویی، آگاهی‌ن دادن و طفره‌رفتن از پاسخ به مسائل بلوغ و سؤالات جنسی، به کنج‌کاوی‌های نوجوان تازه‌بالغ‌شده دامن می‌زند. بنابراین، خانواده مهم‌ترین جایگاهی است که باید اطلاعات لازم و کافی را به نوجوانش بدهد و آرام‌آرام به راهنمایی وی بپردازد. نوجوان باید با والدینش احساس امنیت کند تا بتواند مسائل جنسیت را با آنان در میان بگذارد. خانواده نیز باید با نوجوانشان صحبت کنند و به او بگویند که این احساسات جدید، طبیعی است و برای هر کسی وجود دارد و نباید ذهنت را زیاد درگیر این موضوع کنی. اطلاعاتی که والدین در اختیار نوجوان خود قرار می‌دهند نیز نباید به گونه‌ای باشد که باعث کنج‌کاوی‌های بیشتر او شود، تاجایی که تحریک شده، به سمت تجربه‌کردن و فهمیدن مسائل بیان شده روی آورد.